

ПРОТОКОЛ

София, 25.07.2018 г.

от Обществено обсъждане

на проект на **Правила за изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия**

Днес, 25.07.2018 г. от 10:01 ч. в сградата на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) се проведе обществено обсъждане на Комисията в пълен състав, ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На общественото обсъждане присъстваха членовете на Комисията Ремзи Осман, Александър Йорданов, Георги Златев, Евгения Харитоновна, Димитър Кочков и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На общественото обсъждане присъстваха Е. Маринова – директор на дирекция „Правна“, П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“, М. Трифонов – началник на отдел „Цени и лицензии: електрически мрежи, търговия и пазари“ и експерти на КЕВР.

Чрез съобщение на интернет страницата на Комисията, съгласно решение на КЕВР по Протокол № 129/19.07.2018 г., т.1, за участие в общественото обсъждане на проект на решение относно приемане на проект на Правила за изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия са поканени заинтересовани лица по смисъла на чл. 14, ал. 2 от Закона за енергетиката - държавни органи, браншови организации, енергийни предприятия, клиенти и организации на потребители.

Проектът на решение е изготвен от работна група в състав: Пламен Младеновски, Елена Маринова, Милен Трифонов, Юлиан Стоянов, Румяна Цветкова, Петя Андонова, Радостина Методиева, Радослав Райков, Силвия Петрова.

С писмо на КЕВР с изх. № Е-04-00-69/19.07.2018 г. като заинтересовани лица са поканени **Министерство на енергетиката, Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, „Българска независима енергийна борса“ ЕАД, „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, „Национална електрическа компания“ ЕАД, „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД, „ТЕЦ Марица Изток 2“ ЕАД, „ТЕЦ Бобов Дол“ ЕАД, „Ей и Ес-ЗС Марица Изток 1“ ЕООД, „Контурглобал Марица Изток 3“ АД, „ТЕЦ Марица 3“ АД, „ЧЕЗ Разпределение България“ АД, „ЧЕЗ Електро България“ АД, „Електроразпределение Юг“ ЕАД, „ЕВН България електроснабдяване“ ЕАД,**

„Електроразпределение Север“ АД, „Енерго-Про Продажби“ АД, „Електроразпределение Златни пясъци“ АД, „ЕСП Златни пясъци“ ООД, Комисия за защита на потребителите, Комисията за защита на конкуренцията, Асоциация на търговците на електроенергия в България, Асоциация свободен енергиен пазар, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори, Българска браншова камара на енергетиците, Асоциация на топлофикационните дружества, Българска ветроенергийна асоциация, Българска фотоволтаична асоциация, Българска соларна асоциация, Асоциацията на производителите на екологична енергия, Федерация на потребителите в България, БНА „Активни потребители“, Гражданско движение „ДНЕС“

На общественото обсъждане присъстваха:

- г-н Константин Константинов – изпълнителен директор на „Българска независима енергийна борса“ ЕАД;
- г-н Николай Илиев – заместник-финансов директор на ЕСО ЕАД;
- г-н Венцислав Марков – ръководител „Управление“ в НЕК ЕАД;
- г-жа Зорница Генова – директор „Регулация“ в „ЧЕЗ Разпределение България“ АД и „ЧЕЗ Електро България“ АД;
- г-жа Калина Трифонова – представител на „Електроразпределение ЮГ“ ЕАД и „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД;
- г-н Стефан Симеонов – старши експерт „Регулации“ в „Електроразпределение Север“ АД;
- г-н Константин Делисивков – изпълнителен директор на Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори;
- г-жа Габриела Тодорова – административен директор на Българска ветроенергийна асоциация;
- г-н Никола Николов – член на УС на Българска фотоволтаична асоциация.

Министерство на енергетиката, Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД, „ТЕЦ Марица Изток 2“ ЕАД, „ТЕЦ Бобов Дол“ ЕАД, „Ей и Ес-Зс Марица Изток 1“ ЕООД, „Контурглобал Марица Изток 3“ АД, „ТЕЦ Марица 3“ АД, „Електроразпределение Златни пясъци“ АД, „ЕСП Златни пясъци“ ООД, Комисия за защита на потребителите, Комисията за защита на конкуренцията, Асоциация на търговците на електроенергия в България, Асоциация свободен енергиен пазар, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска браншова камара на енергетиците, Асоциация на топлофикационните дружества, Българска соларна асоциация, Асоциацията на производителите на екологична енергия, Федерация на потребителите в България, БНА „Активни потребители“ и Гражданско движение „ДНЕС“ не изпращат свои представители.

На общественото обсъждане присъстват:

- г-н Боян Кършаков – председател на Асоциация „Хидроенергия“;
- г-жа Мария Кръстева – изпълнителен директор на Асоциация „Свободен енергиен пазар“;
- г-н Мартин Бояджиев – търговски директор на „Ей и Ес Гео Енерджи“ ООД;
- г-н Илия Грозданов – адвокатско дружество „Динова и Русев“;

- г-жа Диана Колева – юридическа къща „Аршинкова и Колева“.

Общественото обсъждане се отразяваше от представители на средствата за масова информация.

Председателят доц. д-р Иван Н. Иванов обяви, че има кворум, помоли изказванията да не надвишават пет минути и да бъдат посветени на основния въпрос, подробни писмени становища могат да бъдат представени в КЕВР в 14-дневен срок, във финалното решение работната група ще вземе отношение по всяко направено предложение от участниците в общественото обсъждане и от получените становища в КЕВР.

Председателят доц. д-р Иван Н. Иванов откри общественото обсъждане и даде думата за изказвания.

Константин Константинов – изпълнителен директор на „Българска независима енергийна борса“ ЕАД:

Както ни посъветвахте, ще вхождаме в 14-дневен срок подробно писмо с предложения относно проекта, който днес обсъждаме. Само ще отбележа три основни за борсовия оператор момента. Аз декларирам, а и предполагам, че това е важно за всеки един от пазарните участници, че тези Правила би трябвало, и всички разчитаме на това, да конкретизират текстовете на закона, който беше актуализиран съвсем наскоро. Това, което се отнася пряко към дейността на борсовия оператор са следните три неща, които ще засегнем и в нашето писмо. На първо място е начинът по който се изисква обезпечение от крайните клиенти относно изпълнението на плащанията по цената за „задължение към обществото“. Видяхме, че тук има текстове, които дават право на доставчиците на крайни клиенти, консуматори да изискват такова обезпечение към тях. Ще разработим текст в тази връзка, защото имаме притеснение, че това изискване към крайни клиенти да предоставят обезпечение би могло да се използва като мотив за прекратяване на договори, които са сключени през една от борсовите платформи. На второ място. Бихме искали да видите внимателно и нашите предложения, които се отнасят до текстовете за участие на координатори на балансиращи групи, които продават електрическа енергия от името на производители с инсталирана мощност до 4 MW и над 4 MW – понеже е записано, че те участват на борсовия пазар чрез отделна регистрация. Доколкото разбираме закона, отделната регистрация цели да даде възможност за номинация на тези сделки и регистриране на търговски графици в ЕСО ЕАД, като се използва отделен код за тази регистрация. Ние към момента сме решили въпроса на борсовите платформи „ден напред“ и в рамките на деня чрез създаване на допълнително портфолио към всеки един търговец, който и в качеството си на координатор продава такава енергия. Бихме искали да го опишем този процес в самите Правила, за да има яснота. На последно място. Като основен момент ще изясним начина, по който борсовият оператор предоставя информация на Комисията, понеже видяхме, че се изискват данни както за търгуваните количества, така и за направените предложения, т.е. офертите на търговските участници това да става почасово. Това са трите основни момента. Има и няколко други, които така или иначе ще ги опишем в писмото.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Константинов. Вие наистина отделихте внимание на важните въпроси.

Николай Илиев – заместник-финансов директор на ЕСО ЕАД:

ЕСО ЕАД прегледа внимателно предложените промени в Правилата за търговия с електрическа енергия. Установихме, че част от предложенията относно състава на балансиращите групи или възможностите за тяхното обединение, отговорниците и

сроковете за представяне на справки и процедурите по отстраняване от пазара или преустановяване на електрозахранването се нуждаят от допълнително уточняване. Ние ще предоставим нашите предложения по повдигнатите теми в законоустановения срок.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Ще очакваме Вашето становище.

Венцислав Марков – ръководител „Управление“ в НЕК ЕАД:

И ние се запознахме с промените в Правилата за търговия, които бяха абсолютно наложителни вследствие промените в Закона за енергетиката. Повечето от промените смятаме, че са коректно направени и отразяват необходимостите. Имаме и някои забележки. Те са по-скоро свързани с някои детайли от гледна точка на това, че някои членове предвиждат отлагателно действие при положение, че в момента отпадат други членове. Имаме притеснение, че има една празнота, където някои участници не попадат в никоя специално балансираща група. Визира се чл. 56 и чл. 56а. Ще го разработим подробно в нашето становище какво отразява. Други членове, които касаят промяната на групата на участници, мисля, че трябва да се конкретизира, че става дума за след като ВЕИ-тата с 4 MW и над 4 MW сключат договори за премия с Фонда, а междуременно те са по друг режим и там трябва да се прилага съответно чл. 73, което смятаме, че тук не е уточнено или поне ние не сме разбрали дали това имате предвид. Смятаме, че има членове в които се залагат едни проценти, които трябва да следят 20% от пазарното участие, 10% от излишъка и недостига. Първо. Не разбираме как може да се следи авансово някой, тъй като имат постдействие. Кой ще го следи това и каква е санкцията, ако го нарушиш? Може би трябва да се разработи това, ако наистина ще се прилага. Има и някои параграфи, които са запазени може би от предишни корекции и трябва да отпаднат. Ще Ви ги цитираме. Ако може, тъй като и към закона има въведен термин „обща инсталирана мощност“ и тук се цитира тази „обща инсталирана мощност“, която не е конкретизирана какво касае. Това обекти на един собственик ли са, на едно мерене, на обекти на едно разрешително? Вече има въпроси към нас от участници и ако успее да се вкара това някак, ще бъде ценно и за нас. Подробно ще го представим писмено през двете седмици.

Зорница Генова – директор „Регулация“ в „ЧЕЗ Разпределение България“ АД и „ЧЕЗ Електро България“ АД:

Запознахме се с предложените от Комисията предложения за изменение и допълнение в Правилата за търговия. Считаме, че с предложените промени се доразвиват и регламентират новите взаимоотношения на пазар във връзка с промените в Закона за енергетиката от месец май. Оценяваме положително възможността операторите на електроразпределителни мрежи да могат да прехвърлят отговорността си за балансиране на координатори на стандартна балансираща група. Бих искала да посоча само няколко групи предложения за промени, които по наше мнение могат да бъдат доразвити или допълнени. Ние ще представим нашите предложения детайлно и в писмен вид в срок. Сега много накратко ще се спра по отношение на новите текстове на чл. 31а и чл. 31б. Считаме, че те са безусловно необходими предвид промените в Закона за енергетиката и новата роля на Фонда, но също така смятаме, че текстовете са разписани общо и касаят регулирания и свободния пазар. В тази връзка считаме, че чл. 37б следва да се допълни, като се регламентира задължение за предоставяне на данните за енергията върху която да се изчислява дължимата сума за цена „задължение към обществото“ за крайните снабдители. Към настоящия момент това липсва. Оценяваме положително по-доброто структуриране на текстовете по отношение на видовете балансиращи групи. В тази връзка имаме предложение и за крайните снабдители да бъде дадена възможност по подобие на тази, която е дадена на обществения доставчик – да се обединява координатор на стандартна балансираща група. По отношение на измененията в чл. 68 – във връзка с реда

и условията за отстраняване на пазара и съкращаването на сроковете. Не подкрепяме предложения от Комисията съкратен срок. През 2015 г. срокът беше съкратен от пет на три дни. От участниците, които бяха отстранени от пазара през 2017 г. и 2018 г. практиката показва, че срокът от три дни и към настоящия момент е критичен минимум. Допълнително намаляване на този срок считаме, че ще създаде затруднение за всички пазарни участници и за крайните клиенти. Предлагаме да се запазят настоящите редакции в случаите на отстраняване от пазара, за да не се получи така, че търговски участник, ако бъде отстранен от пазара на 29-то число, неговите клиенти хипотетично няма да имат време да сменят доставчика си непосредствено на първо число, т.е. след един или два дни. По отношение на чл. 69а и чл. 69б, в които са новите текстове, касаещи отношенията между ВЕИ производителите и координаторите на балансиращи групи, считаме, че поне за нас текстовете не са много ясни и ще се опитаме да предложим редакция. Последно. Чл. 102 – новите алинеи от 4 до 9, които касаят условията за прекъсване от предходен доставчик. Смятаме, че следва да се доразвият и да се уредят хипотезите във връзка с развалянето на договора във връзка с възстановяване на снабдяването, което веднъж вече е било осъществено. Детайлно становище и предложение ще представим в срок.

Калина Трифонова – представител на „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД:

Аз всъщност ще представя становището на групата ЕВН – на крайния снабдител и на разпределителното дружество. В допълнение на това, което каза и колегата Марков за обща инсталирана мощност. Считаме, че наистина е добре да се уеднаквят и да се синхронизират понятията, които се използват не само в правилата, но и в Закона за енергетиката и в Закона за енергията от възобновяеми източници като: обект, централа, производител, защото наистина създават казуси и при нас възникват допълнителни питания. Също така считаме, че част от текстовете от проекта в момента са насочени към уреждане на чисто търговски отношения и считаме, че тяхното уреждане е по-добре да бъде в договорите, а не в правилата, като например гаранционните обезпечения на крайни клиенти за заплащане на цена „задължение към обществото“, правото на разваляне на договор от страна на доставчик при неизпълнение на задълженията по договора с другия и искането му за прекратяване на снабдяването на доставката. Наистина тези неща могат да бъдат уредени в договорите. На следващо място искам да отбележа, че считаме, че кръгът от лицата, които имат право да искат отстраняване от пазара, трябва да включва не само Фонда, но и координаторите на балансираща група например, тъй като те трябва да имат право да поискат отстраняване от пазара на друг координатор, който му е прехвърлил отговорността за балансиране. Обръщам внимание върху възможността за изпълнение на изискването операторите на преносната и разпределителна мрежи да предоставят на търговските участници данни от измерването в реално време. Към настоящия момент все още нямаме тази подготовка и тези инвестиции в системите, за да можем в реално време да предоставяме тази информация. Детайлното становище ще получите в най-кратки срокове.

Стефан Симеонов – старши експерт „Регулации“ в „Електроразпределение Север“ АД:

В дружествата от групата на „Енерго-Про“ се запознахме с Правилата. Ще внесем писмено становище в законоустановения срок. Тъй като някои от нашите забележки съвпадат с колегите, които се изказаха преди мен, няма да ги повтарям. Просто единствено като вметка. Считаме, че новият параграф 28 не способства за развиване на конкуренцията на пазара, а напротив - ограничава пазара. Тук става дума за двадесетте процента, които трябва да спре координатора от ВЕИ. Считаме, че така заложеният текст ще способства за увеличаване на небалансите в групите. Писменото становище ще внесем в законоустановения срок.

Константин Делисивков – изпълнителен директор на Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори:

Ние, като Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори, ще внесем нашето писмено становище в 14-дневен срок. Аз искам да поставя акцент на няколко ключови въпроса, които бяха засегнати и от колегите преди мен. Първият е относно чл. 31б. Искам да изразя нашата категорична позиция, че към момента няма такава практика за гаранционни обезпечения в рамките на свободен пазар. Вие знаете, че свободният пазар вече е на 14 години и имаме опит. През тези 14 години никога не е съществувала такава практика на обезпечения. Ние сме обсъждали и в други формати, че всъщност крайните клиенти и потребителите могат да поискат обезпечение от търговците за недоставяне на електроенергия. Смятаме, че записът не може да бъде приложен така, тъй като е след вмешателство в съществуващите договори и ще създаде допълнителна финансова тежест за крайните клиенти. Ние видяхме, че имаме рисков премиум, който директно се прехвърля към крайния клиент, свързан с обезпеченията в рамките на свободен пазар. Категорично настояваме този текст да отпадне, тъй като смятаме, че това трябва да бъде регламентирано в договорите и е вмешателство в съществуващите двустранни договори. Втората голяма тема, която и колегите засегнаха е за отпадането от пазара. Там наистина трябва и Комисията да обсъди още веднъж кой какви правомощия трябва да има. Ние имаме вече опит с отпаднали големи търговци. Това е неминуемо и нашият анализ показва, че се отразява на ценовите нива и засяга пряко потребителите, включително и чрез търсене на голям брой крайни клиенти на енергия в определен период. Забелязва се и преобезпечаване. Вие следите инициативата и на законодателния орган. Очакваме там да бъде намерено решение с обезпеченията към Фонда. Нашият апел е, наистина имаме опит с пазара през последните 14 години, да не натоварваме крайните клиенти с допълнителна тежест и ненужни обезпечения.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Делисивков. Вие казахте, че ще депозирате и писмено становище от името на БФИЕК.

Габриела Тодорова – административен директор на Българска ветроенергийна асоциация:

Бих искала съвсем накратко да се спра върху четири основни пункта от основните коментари на Българска ветроенергийна асоциация по изменението на Правилата за търговия. На първо място – по отношение на чл. 56б, ал. 2 и ал. 4. Считаме, че са необходими допълнителни разяснения точно как комбинираните групи биха могли да се обединяват за финансов сетълмент: дали с всичките си подгрупи, или само по отношение на съответните си подгрупи. Считаме, че същите разяснения са необходими и по отношение на стандартните балансиращи групи, а именно чл. 56в, ал. 6. На второ място. Чл. 69а ограничава възможността за продажба през координатор на балансираща група на ВЕИ производството - ограничение, което не е заложено в закона. Считаме, че така заложеният текст дава възможност за изцяло субективен избор и че поставя някои производители в неравностойно положение спрямо други. Съответно считаме, че така заложеният текст залага значителна административна и финансова тежест за тези производители, чиято енергия ще се продава единствено на борсата. Още повече бихме искали да изтъкнем, че така заложеният текст противоречи на логиката за балансиране. За да се намалят небалансите, групата на ВЕИ трябва да е максимално голяма и съответно разнообразна като енергоизточници. На трето място искам да се спрем на чл. 69б. Той ограничава и дори изключва ВЕИ производителите с по-големи небаланси от участие в стандартни балансиращи групи. Остават неизяснени въпросите относно нетния излишък от 10% и на каква база се сформира той: за всеки период на сетълмент ли, или на месец,

или за друг период. Това трябва да се доизясни. Друг също важен въпрос е какво би се случило, ако координатор надвиши този десетпроцентов излишък. Като четвърти пункт бих искала да се спра върху това, че се премахва възможността за производителите над 4 MW да участват в специална балансираща група. Бихме искали да получим повече яснота какво би се случило при евентуален фалит и при евентуално отстраняване на координатор на балансиращата група. Това са най-общо нашите коментари. Тези и всички останали ще бъдат изложени в детайлно становище в установения срок.

Никола Николов – член на УС на Българска фотоволтаична асоциация:

Очевидно е, че с приемането на тези Правила се приключва първи етап от дългоочакваната либерализация на пазара, особено това касае непазарните участници, каквито са високоефективното комбинирано производство и производителите на енергия от възобновяеми източници. Според нас тези Правила са изключително прецизно направени и отчитат духа и буквата на закона, отчитат и предстоящите промени за пълна либерализация на този пазар. Ние силно подкрепяме регулацията, която се създава и да е невъзможно през производство на ВЕИ да се затварят търговски графици – едно притеснение, което ние много отдавна споделяхме. Междувпрочем имаше господата от НЕК, от ЕСО и от електроразпределителните дружества, но не чухме тяхното становище до този момент. Ето тези текстове наистина са направени така, че да се изпълни закона и енергията на производителите, които са до 4 MW и над 4 MW наистина да бъде продавана на борсата. Предотвратява се всяка възможност за хитруване и реално байпасване на това задължение по закон. Това са текстовете, които касаят излишъкът да не е повече от 10% и той да се агрегира в търговския график на вече участващите потребители, както и ограничението за пазарна концентрация, което се налага и което е 20% от продаваната на борсата енергия. Общо взето няма балансираща група, която да е над тези 20%. Създава се възможност за конкуренция и това е изключително важно. Сега нашите предложения. Нашите предложения са свързани с текстовете от закона и механизмите, които са създадени да се продава енергията от ВЕИ производител чрез координатор. Според нас в чл. 11 от сегашните Правила... Или да говоря по промените? В параграф 4 от промените трябва да създадем още една точка, а именно договор по чл. 100, ал. 6 от Закона за енергетиката. Това е възможността да продава един ВЕИ производител през координатор. Този договор трябва да бъде описан. Това довежда до промени в параграф 5, където също се създава тази регулация и нов параграф 10а. Разбира се, че нашето становище и текстовете ще ги предложим. Това според нас е необходимо, защото така или иначе имаме ясно регулация по другите договори и тези договори също трябва да бъдат наистина описани и регламентирани в Правилата за търговия, защото чрез тях пък се изпълняват тези регулации, които по-надолу Вие сте написали – например в чл. 56б. Според нас излишно е предвидено да става пряк участник в групата, когато производителят е под 4 MW и е на свободен пазар. Според нас това е ненужно. Аз лично очаквам реакция от ЕСО по тази тема, тъй като това автоматично означава 800 преки участници да се появят още октомври месец и това са само фотоволтаици, които ще излязат на свободен пазар и по силата на 56б, ал. 3 те стават преки участници. Според нас това е ненужно и трябва да отпадне. Силно приветстваме и факта, че се създава възможност електроразпределителните дружества да предоставят още една услуга срещу заплащане – измерванията в реално време. Само припомням, че това беше мотивът за промени през 2012 г. и всички фотоволтаици да сложат доста скъпи устройства за следене и управление в реално време. Няма оправдание за това, че не са готови или са готови, или щели да бъдат готови. Помнете тези спорове през 2012 г. В оня период и в онази ситуация направихме непосилни инвестиции, за да изпълним закона, защото бяхме заплашени от прекратяване на договорите за достъп. Приветстваме и настояваме наистина да има контрол. Понеже стана дума за излишъка и как да се случи точно. Излишъкът на подгрупата на производителите от ВЕИ, които са стандартна група, се формира на часова база и е

очевидно, че става дума за часова база. Просто отговарям на такъв въпрос, който беше зададен. Това е превенция да не се затварят търговски графици. Знаем, че потреблението в България в работни дни надвишава два пъти и половина потреблението в уикенда и празниците и е много ясно, че би могло да има стратегия на затваряне на търговски графици през производство от ВЕИ и компенсиране на ВЕИ-тата в събота и неделя, което тежко разбалансира системата. Радвам се, че от работната група тази възможност е видяна и според мен е предотвратена. Санкцията тук трябва да бъде истински зловеща, защото това е разбалансиране на системата и някой друг да плати хитрините на решилия да го направи. Нашите писмени становища и предложенията за промени ще ги получите в срок.

Боян Кършаков – председател на Асоциация „Хидроенергия“:

Аз също ще бъда кратък и ще се фокусирам само върху три пункта, които генерално ни направиха впечатление. В 14-дневен срок ще внесем текстове, становища и мотиви по тези неща, които ще коментирам. На първо място искам да обърна внимание върху параграф 62 от Преходните и заключителните разпоредби на проекта. Той предвижда производителите от ВЕИ с мощност до 4 MW и над 4 MW задължително да излязат от специалните балансиращи групи и да преминат при координатор на стандартна или комбинирана балансираща група не по-късно от 01.01.2019 г. Ние подкрепяме напълно, че това е необходимо. Единствената ни молба е да се уточни, че това може да става по реда на Глава осма, но да не се искат удостоверения за липса на задължения от координаторите, защото има много спорове. Повечето от тях вече са в съда и няма да приключат до първи януари. Считаме, че производителите не бива да изпаднат в положение да не могат да изпълнят Правилата заради липса на някакъв документ по спор, който няма да можем в тези срокове да разрешим. Считаме, че подобен режим е добре да се въведе и за централи под 4 MW - във връзка с възможността им да реализират енергията на свободен пазар след достигането на нетното специфично производство и с цел повече оперативност във възможността за преминаване. Другият момент, който ни направи впечатление е необходимостта ВЕИ производителите, които преминат в стандартна балансираща група да бъдат обединявани в подгрупа. Считаме, че те трябва да бъдат третирани като всички останали производители, след като вече ги изкарваме на пазара и да се намалят до минимум ограниченията, които ще им налагаме. От това, че ще бъдат в подгрупа в стандартна група считаме, че няма да получат оптимални условия на балансиране и би било много по-добре за тях, ако могат да се третират като равностоен участник, както всеки друг производител. Чл. 69а и 69б ни направиха впечатление. Чл. 69а – за двадесетте процента. Колегите преди мен го разясниха. Считаме, че не е в интерес на производителите да има такива ограничения. По-голямата агрегация в балансиращите групи води до по-голяма възможност за намаляване на разходите за небаланс, което при производителите е голям въпрос и ще намали възможността на производителите за свободен избор в коя група да бъдат от това, че определен координатор може да бъде претоварен. Отделен е въпросът, че изобщо не е ясно как ще го мерим това бъдеще време, което и колегите от НЕК изказаха, нито пък е ясно какво става, ако някой не е познал бъдещето време. Все пак това са доста интересни моменти. Същите коментари имаме и към предвиденият максимум за 10% за излишък. Там отново: как ще се мери, защо 10%, защо е необходимо това ограничение? Особено с тези нови изисквания за подгрупи в групите, не е ясно дали тези 10% няма да се окажат малко, защото намаляваме възможността за агрегиране на баланси чрез вкарване на тези допълнителни ограничения. Третият момент на който бихме искали да обърнем внимание на Комисията. Това е чл. 60, ал. 6. Там е записано и въведено едно несъществуващо досега ограничение, че производителят трябва да купува енергия за собствените си нужди само в рамките на групата в която се балансира. Досега го нямаше. Не разбираме защо трябва да има такова ограничение и тази свобода на производителите да бъде махната. Според нас няма нужда

от нея. Надяваме се да получим отговор, когато си изпратим запитването. Това са накратко нещата. Ще изпратим в срок подробна информация.

Мария Кръстева – изпълнителен директор на Асоциация „Свободен енергиен пазар“:

Ние също ще внесем подробно становище в 14-дневния срок, който е обявен. Сега накратко ще се опитам... Доста коментари имаме. Първо. Относно параграф 11 и параграф 13 от Проекта. Не разбираме защо се допуска изключение за ПАВЕЦ. Може би логиката е единствено за ПАВЕЦ „Чаира“, но така се подразбират всички ПАВЕЦ-и. Второ. В самия Закон за енергетиката не намираме такова изключение. Там се казва за всички търговци и производители. Затова са ни интересни малко повече мотиви защо се прави този режим за изключения. Параграф 2. Одобряваме включването на потребителите при предоставяне на студен резерв, но настояваме първо да се посочат някои технически изисквания и също така да се предоставят доказателства за дългосрочни договори за закупуване на енергията, които да обезпечават както размера, така и количествата предоставен студен резерв. Параграф 14, чл. 31б – за обезпеченията от крайни потребители. Смятаме, че трябва точно да се въведат изискванията на Закона за енергетиката и затова предлагаме промяна на текста, който да гласи: *„Крайните клиенти предоставят на търговските участници по чл. 31а обезпечение на задължението си да заплащат цена за „задължение към обществото“ чрез предоставяне на банкова гаранция или паричен депозит“*. Параграф 18. Както колегите вече доста споменаха за него, ние смятаме, че Правилата и независимият системен оператор трябва да подпомагат усилията на участниците за оптимизиране на небалансите в системата и затова настояваме да отпадне изискването за отделен сетълмент на подгрупите на производители с инсталирана мощност от 4 MW и над 4 MW. Другите бележки са във връзка с параграф 27. Считаме за наложително да се посочи по смисъла на тези Правила кои сегменти на борсата се разбират като организиран борсов пазар, дали това е само сегмент „ден напред“, или и трите сегмента, защото вече имаме доста коментари с други дружества. Също така за двадесетте процента. Също подкрепяме всички колеги, които казаха. Много е трудно предварително да се правят подобни прогнози, тъй като данните излизат след края на годината и допълнително считаме, че такива антимонополни принципи трябва да се залагат в Закона за защита на конкуренцията. Те са заложени там и срокът, който е от три на два дни (преди това от пет на три дни) не намираме мотиви той да бъде намален. Все пак да има достатъчно време за подготовка на участниците. И последно – относно услугата, която се предвижда срещу заплащане за предоставяне на данни в реално време. Считаме, че като регулирани компании тя трябва да се включи в Наредба № 1, а не те сами да определят какви разходи ще се включват в ценоразписа им.

Мартин Бояджиев – търговски директор на „ЕЙ и ЕС Гео Енерджи“ ООД:

Ние ще предоставим нашето писмено становище в 14-дневен срок. Няколко основни момента, които бих искал да отбележа по отношение на чл. 5б и създаването на подгрупите от ВЕИ и високоефективно производство в балансиращите групи. Според нас включването на всички ВЕИ и високоефективни производители противоречи на чл. 100, ал. 6 от Закона за енергетиката, който касае производителите, които продават единствено и само през координатор на балансиращата група. Смятаме, че не би трябвало да включват производителите, които са директно регистрирани на борсата. Конкретно за членовете 69а и 69б и допълнение на това, което повечето колеги казаха за тях. За двадесетте процента на 69а бих искал да отбележа, че „ЕЙ и ЕС Гео Енерджи“ ООД е собственик на най-големия вятърен парк в България „Свети Никола“. По наши оценки само производството на вятърен парк „Свети Никола“ е почти 20% от производството на всички ВЕИ производители над 4 MW, ако изключим големите ВЕЦ-ве. Има нужда от уточняване дали те се включват, или не се включват. За нас това означава, че или ще сме единственият

производител в групата, продаващ през координатора, или трябва да се регистрираме директно на борсата, т.е. нямаме опцията, която законът предоставя. По отношение на 69б и десетте процента излишък. Бих искал да отбележа един практичен момент по отношение на прогнозирането и производството от вятърни паркове. Конкретно през нощта фотоволтаичните паркове не произвеждат, да речем в по-слаб период от годината с малко производство са ВЕЦ-ве, единствено и само вятърни паркове. Очакването е за ниско производство от вятър. Например за нашия парк е 156 MW. Очакваме 2 MW. Това са примерно 3-4 метра в секунда. Ако духа малко по-силно вятър: 5-6 метра в секунда, което ние може би няма да усетим като разлика в скоростта на вятъра, производството е 20 MW, Това се случва често и излишъкът е много над 10%. Особено с тези ограничения на чл. 69а колко производители може да има в балансираща група фактически може да се стига до неизпълнение на тези 10% от измереното количество. Това също ще го отбележим в нашето становище.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Обръщам се към присъстващите в залата. Има ли друг, който желае да вземе думата в рамките на общественото обсъждане?

Илия Грозданов – адвокатско дружество „Динова и Русев“:

Тъй като в рамките на дискусиата се повдигнаха два въпроса: за вариантите на енергия чрез координатор и въпросните ограничения от 20% и 10% в групите. Чл. 100, ал. 6, както го прие Народното събрание, е доста двусмислен. Първото изречение казва, че може да се продава чрез координатор, а второто изречение казва: „енергията, която координаторът е закупил“. От чисто правна гледна точка законът дава два варианта. Единият вариант е координаторът да продава като косвен представител на енергията, което председателят на борсата вече го е решил. Правят се отделни портфолия. Това е случай, в който координаторът директно продава енергията като представител, т.е. парите отиват от борсата в производители. Там нямаме проблем, който всъщност се опитва да реши ограничението от 20% за продажба, защото имаме директна продажба. Вторият случай – в който координаторът купува енергията и след това трябва да я продаде на борсата, е всъщност този на който трябва да се обърне внимание. За мен в Правилата трябва да бъдат ясно разписани тези два варианта и как ще се случват, както и колегите от „ЕЙ и ЕС“ казаха. Те вече са предприели практически стъпки за решаването на първия проблем, но втория според мен трябва да се прецизира в Правилата, за да се опишат ясно тези две алтернативи, как точно ще работят и въпросните ограничения за производство. Не съм сигурен, че това е най-добрият начин. Ние ще представим становище в срок, в което ще се опитаме да предложим нещо работещо и малко по-прецизно с оглед на всички коментари, които бяха казани до момента, защото мисля, че може да се измисли нещо малко по-практически работещо и да се избегнат потенциалните проблеми с тези 20% - най-малко по отношение на меренето. Третият въпрос, който бих искал да повдигна е за правото на търговците да спират доставката на клиентите. Аз разбирам, че това е правомощие, което е записано в закона с последните промени, но мисля, че в Правилата може, уреждайки процедурата как ще се случва това, да се запише, че тази процедура ще бъде спряна при наличие на спор. В един момент се получава, че в ситуация, при която клиентът не може да спори с търговеца дали дължи тези пари, или не ги дължи. На практика се получава, че, ако има спор, клиентът ще бъде изнудван – ще му бъде спряна енергията, за да си плати и след това да чака след три години... търговецът я го има, я го няма - достатъчно такива случаи има... търговецът евентуално да му върне парите, които е платил предварително. Това е много сериозна санкция и ми се струва разумно, че в разписването на самата процедура трябва да се разпише, че ако има наличие на спор между предходния доставчик и клиента – тази процедура трябва да бъде спряна до разрешаването на този спор. Иначе се намесваме в частноправни граждански отношения и

даваме твърде много права на търговците, което не винаги на така. При наличие на спор това си е чисто изнудване на клиентите.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Има ли друг желаещ за изказване?

Диана Колева – юридическа къща „Аршинкова и Колева“:

Много въпроси бяха повдигнати около редакцията на чл. 69а и чл. 69б. Имам директен въпрос към участниците в работната група. Какво следва от тези така предвидени норми? Какви са последиците?

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Мисля, че няма други желаещи за изказване. Процедурата предвижда да дам думата на представители на работната група, но искам предварително да предупредя, че след това няма да се води дискусия по техните становища. Ние ще получим Вашите становища и чуваме Вашите изказвания. Моля представители на работната група... Г-н Младеновски, разбирам, че Вие ще вземете думата. Заповядайте! Имаше доста въпроси към работната група.

П. Младеновски:

Доста неща бяха поставени от участниците в дискусията. Аз ще се спра само на новите неща. Първо. Относно това, което г-н Делисивков спомена за възможността, която е предоставена на търговците да искат обезпечения за заплащане на цената „задължение към обществото“. С оглед последните промени в Закона за енергетиката, търговците са натоварени с множество обезпечения. Вече те обезпечават абсолютно всичко: от „задължение към обществото“, през енергия, през балансирането в ЕСО. Абсолютно всичко е обезпечено, за да не се допуска това, което се случи със задълженията на търговците към НЕК ЕАД. Не съм сигурен колко са към настоящия момент. Може би г-н Марков ще ме допълни, но те представляват огромна сума. Доколкото си спомням, в един момент бяха 70-80 милиона. За да не се допусне това, въпреки че има и некоректни търговци, които не плащат „задължение към обществото“, въпреки че събират това от своите клиенти, има и много некоректни клиенти. Както имаме „Стена на срама“ за търговците – тези публикувани са сайта на НЕК, така трябва да имаме и „Стена на срама“ за некоректните клиенти, защото едва ли има такива от членовете на БФИЕК, но с доста такива сме се запознали от жалби на търговци и т.н., които просто не плащат „задължение към обществото“ и търговецът, обезпечавайки абсолютно всичко, му липсва паричен поток за покриване на задълженията. Тази разпоредба е с оглед равнопоставеност на търговските участници. Ако забелязахте, това е само възможност. Според мен на който клиент му е поискано такова обезпечение след това следващият му доставчик ще калкулира този риск в цената му или ще си поиска ново обезпечение, т.е. некоректните клиенти също трябва да бъдат извадени наяве. За 31б. Не натоварваме крайните клиенти. Това е мярка само и единствено за некоректните такива платци. Това няма да доведе до натоварване на крайните клиенти. Относно чл. 69а и чл. 69б ще се спра малко по-късно. Тук видях в записките си, че Българска ветроенергийна асоциация иска да се обясни как се обединяват балансиращите групи. Практиката го е доказала. Вече няма смисъл от пояснение в Правилата. Няма смисъл да ги товарим излишно, защото те и без това са вече много тежки и като обем са може би идентични със Закона за енергетиката. Практиката от стандартните балансиращи групи е приложима и при тях. Относно ограничението за двадесетте процента. Породиха се няколко становища, че едва ли не те противоречат на логиката за небалансите. Тук следва да се отбележи, че тези членове не ограничават съсредоточаването на много ВЕИ производители в една група. По-скоро няма значение. Може и 50-60% от тях да са в една балансираща група. Те ограничават единствено

продажбите през координатор. Идеите за промяна в Закона за енергетиката бяха да се създаде конкуренция на „Българска независима енергийна борса“. Именно това търсим с промяната в закона, тъй като още преди приемането му дори се появиха индикации, че едва ли не всички ВЕИ производители ще се съсредоточат, както и електроразпределителните дружества и ЕСО спомогнаха за това в предварителни разговори с групите, в две стандартни балансиращи групи. По този начин идеята на закона за конкуренция на „Българска независима енергийна борса“ се проваляше напълно. Именно затова ние целим конкуренция. Дори и „ЕИ и ЕС“, когато коментирахме с колегите какъв да бъде процентът, действително имат 20%. Те нямат проблем да участват в която и да е балансираща група. Въпросът е, че, както и те неведнъж са споменавали в неофициални разговори, за да спазят Правилата би следвало да участват на „Българска независима енергийна борса“ отделно, а не чрез координатор на балансираща група, или поне Правилата не ограничават – част от енергията може да се продава през координатор, а другата част сами. Говоря за големите производители тук. Това пак е в отговор на твърдението на Българската ветроенергийна асоциация, че едва ли не се изключват големите производители от участие в стандартните балансиращи групи. Разпоредбата за десетте процента излишък дава... Действително вятърните централи през нощта имат големи излишъци. До десетте процента се стигна след анализ на постигнатите резултати от трите най-големи комбинирани балансиращи групи и какви резултати те постигат като излишъци. Ние тук говорим за 10% излишък, който да е нетиран от потребителите, т.е. излишъкът може да е много над 10%, но говорим за нетиран от потребителите. Когато имаме повече от 10% нетиран от потребителите излишък, тук се пораждат основателни опасения, че се заобикаля чл. 100 от Закона за енергетиката, т.е. не се предлага цялото количество на борсата, а съответно се дават занижени графици за производство и съответно занижени за потребление. Това е една от целите, които тези Правила трябваше са спазва, а именно осигуряване спазването на чл. 100 от Закона за енергетиката, т.е. цялото количество да се консумира на борсата. Според мен другият вариант беше много радикален. Другият вариант беше да не се позволява на производители с 4 MW и над 4 MW да участват в стандартни балансиращи групи, за да не се създават предпоставки за нарушаване на разпоредбите на закона всичко да се предлага на борсата. Относно това защо трябва да са в отделни подгрупи самите производители. Причината е, че през отделните подгрупи може много лесно да се следи това изискване на закона дали всичко се предлага на борсата и какво се нетира между производители и потребители в стандартната балансираща група. Относно въпроса от г-жа Диана Колева какво следва при неизпълнение. Следват санкциите, предвидени в Закона за енергетиката.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Колеги от Комисията, има ли някой от Вас желание да вземе думата? Не. Преди да закрия общественото обсъждане. Повтарям, че 14-дневен е срокът, в който могат да се представят писмени становища. На второ място. Искам да отбележа, че закритото заседание, на което Комисията ще излезе с решение, ще се проведе почти след един месец – на 24.08.2018 г., за да може до края на месец август Вие да разполагате с новите Правила за търговия с електрическа енергия.

След като установи, че няма други изказвания, доц. д-р Иван Н. Иванов благодари още веднъж на присъстващите и закря общественото обсъждане, като напомни за 14-дневния срок, в който могат да се представят в Комисията предложения по разглеждания проект на решение.

На 24.08.2018 г. от 10:00 ч. ще се проведе закритото заседание за приемане на решение относно приемане на проект на Правила за изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия.

Приложение:

1. Писмо на КЕВР с изх. № Е-04-00-69 /19.07. 2018 г. до заинтересованите лица.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

.....

(Р. Осман)

.....

(А. Йорданов)

.....

(Г. Златев)

.....

(Е. Харитонова)

.....

(Д.Кочков)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н.ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

Р. ТОТКОВА

Протоколирал:

(Н. Косев - главен експерт)